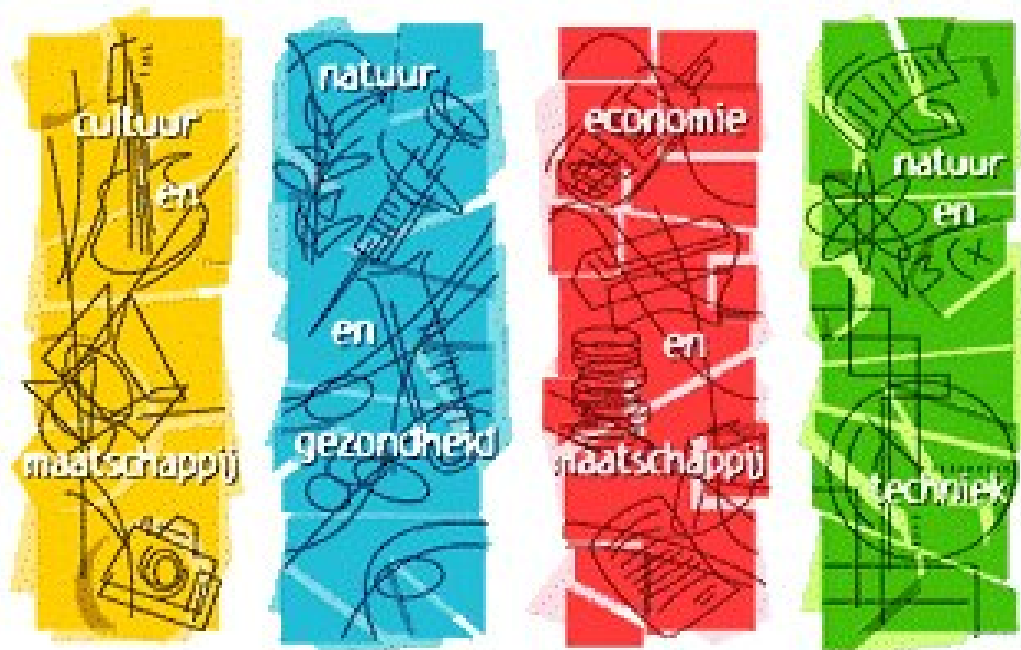

Informatieboekje profielkeuze vwo

November 2020

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Uw kind gaat een profiel kiezen. Wat kan uw rol zijn?	3
Wat gaat er veranderen in het 4 ^e leerjaar.....	3
Leeswijzer	3
Aandachtspunten bij de profielkeuze	4
Drie algemene opmerkingen vooraf	4
Welk profiel/vakkenpakket heeft mijn kind nodig voor vervolgopleidingen?	4
Overgangsnormen en profielkeuze	4
Keuzes met een kanttekening	5
Wat als een vak/profiel in 4 vwo toch te moeilijk blijkt te zijn?.....	5
De vakken in de bovenbouw vwo Zuidrand algemeen	6
Profielkeuzeformulier vwo Zuidrand	7
Uitleg profielkeuzeformulier	8
Het gemeenschappelijke deel	8
De profieldelen	8
De vrije ruimte	9
Extra vak	9
Verboden combinaties	9
Eindexamenvakken zonder centraal examen.....	9
Wijzigingen voorbehouden	9
Belangrijke data	10
Afkortingenlijst	11

Inleiding

Uw kind gaat een profiel kiezen. Wat kan uw rol zijn?

Ga het gesprek aan, zonder al te veel achter het stuur te gaan zitten:

- stel vragen (achterhaal de eventuele valkuilen)
- praat over het project: de opdrachten in Keuzeweb en tijdens de projectweek over de voorlichtingen van vakken, de presentatie waar ze aan werken en de gastlessen van oud-leerlingen
- hoe heeft u gekozen?

Wat gaat er veranderen in het 4^e leerjaar

In de bovenbouw (tweede fase) hebben de leerlingen een aantal voor iedereen verplichte vakken. Dit heet het gemeenschappelijk deel. Daarnaast hebben ze voor een aantal vakken gekozen of beter gezegd voor een pakket vakken gekozen die bij elkaar passen, dit zijn de zogenaamde profielen. Er zijn vier profielen namelijk "Cultuur & Maatschappij", "Economie & Maatschappij", "Natuur & Gezondheid" en "Natuur & Techniek". Binnen het profiel zijn er twee of drie verplichte vakken en een of twee profielkeuzevakken. Daarnaast moet er één vak in het vrije deel worden gekozen. In totaal gaat het dus om acht eindexamenvakken. Tot slot is er ruimte om eventueel een extra vak te kiezen.

Leerlingen zitten vanaf leerjaar 4 niet meer in één klas met steeds dezelfde leerlingen bij elkaar maar in wisselende groepen. Dit omdat niet iedereen in de bovenbouw dezelfde vakken volgt.

In de bovenbouw werken leerlingen naar hun eindexamen toe. Leerlingen weten voor elk vak aan het begin van het schooljaar wat er allemaal op het programma staat in de komende jaren, welke eisen er aan ze gesteld worden en wat ze allemaal moeten doen. Het programma van toetsing en afsluiting, het PTA, wordt vóór 1 oktober op de website geplaatst. In de vierde klas begint het examen dus al. Dit betekent dat sommige werkstukken, toetsen en andere activiteiten in de 4^e klas al meetellen voor het zogenaamde schoolexamen. Tevens worden er in de voorexamenklassen nog andere toetsen afgenomen die niet meetellen met het schoolexamen maar wel meetellen voor de overgang naar het volgende schooljaar, zoals proefwerken. Het OPB (onderwijsprogramma bovenbouw) beschrijft deze onderdelen.

Leeswijzer

Het profielkeuzeformulier vormt de kapstok voor dit informatieboekje. Echter, voordat de opbouw van de profielen nader wordt uitgelegd, komen eerst algemene aandachtspunten en tips aan de orde die van belang zijn bij de profielkeuze van uw kind.

Gebruikte afkortingen worden op de laatste pagina omschreven.

Aandachtspunten bij de profielkeuze

Drie algemene opmerkingen vooraf

- Profielkeuze beperkt de keuzemogelijkheden maar is niet allesbepalend. Zo vormt het profiel vaak geen belemmering voor opleidingen op het gebied van rechten, taal en cultuur. Soms kun je door een bepaald vak te kiezen in het profieldeel, het profielkeuzedeel en/of de vrije ruimte voldoen aan de instroomeisen van een vervolgopleiding.
- Kiezen op basis van capaciteiten, interesse, waarden en normen (wat vind je wel/niet belangrijk). Hier wordt veel aandacht aan besteed in de methode Keuzeweb (DeDecaan.net*), waarmee we de profielkeuze onder andere voorbereiden.
- Valkuilen bij het kiezen: kiezen voor de docent, kiezen wat vrienden en/of vriendinnen kiezen, kiezen wat op de arbeidsmarkt gevraagd wordt (kan soms razendsnel veranderen).

Welk profiel/vakkenpakket heeft mijn kind nodig voor vervolgopleidingen?

Op onze LOB-site DeDecaan.net* kunnen leerlingen onder Vraag & Antwoord / Doorstromen de toelatingseisen zien van alle vervolgopleidingen in Nederland. Hierin wordt op een overzichtelijk wijze aangegeven welke profielen dan wel welke specifieke vakken in een profiel vereist zijn om toegelaten te worden tot de betreffende studie:

> Toelatingseisen universiteit (wo) met vwo-diploma:

https://haarlemmermeerlyceumzuidrand.dedecaan.net/downloads/centraal/toelatingseisen/vwo_wo.pdf

> Toelatingseisen hbo met vwo-diploma:

https://haarlemmermeerlyceumzuidrand.dedecaan.net/downloads/centraal/toelatingseisen/vwo_hbo.pdf

Een andere zeer nuttige website is www.studiekeuze123.nl. Dit is een onafhankelijke informatiesite van de overheid. Op deze website kunnen leerlingen veel informatie vinden bij het zoeken naar een studie (zoals Open Dagen), maar ook bijvoorbeeld informatie over de profielkeuze.

Overgangsnormen en profielkeuze

- In het gekozen deel (het profieldeel, het profielkeuzedeel en de vrije ruimte) van het vakkenpakket mag maximaal één onvoldoende staan.
- Wiskunde B mag alleen gekozen worden in het EM-profiel als er een positief advies wordt gegeven door de wiskundedocent.
- Een leerling mag een extra vak kiezen als er voor dat vak een voldoende staat op het eindrapport en het advies 'haalbaar' (bij rapport 2): de vergadering neemt de beslissing als een leerling hier niet aan voldoet.

Een volledig overzicht van de bevorderingsnormen is terug te lezen in de [Lyceumgids](#).

* <https://haarlemmermeerlyceumzuidrand.dedecaan.net/> ook te bereiken via de website <http://www.haarlemmermeerlyceum.nl/> en vervolgens rechtsboven te klikken op het 'slotje'. Als ouder kunt u ook een eigen account aanmaken om zo de voortgang te volgen. Uw kind kan op DeDecaan.net onder downloads (havo/vwo 3) een instructie voor ouderregistratie downloaden.

Keuzes met een kanttekening

Biologie binnen CM/EM-profiel

De wet zegt dat scholen deze keuzes toegankelijk moeten maken. Voor biologie geldt dat als je binnen CM/EM geen exacte vakken volgt, hierdoor exacte kennis mist om biologie goed te kunnen volgen. Wij raden daarom leerlingen vaak aan om een extra vak te kiezen als biologie wordt gekozen in een CM/EM profiel. Zodoende kan de leerling biologie laten vallen als het te moeilijk blijkt te zijn. Zie voor extra uitleg ook het projectboekje van uw kind. In het hoofdstuk “vakkenvoorlichting” van dat boekje staat ook een stuk over biologie in de bovenbouw.

NG-profiel: wiskunde A in combinatie met natuurkunde

Ook hier staat de wet dit toe, maar wiskunde A sluit minder goed aan bij de wiskunde die voor het vak natuurkunde nodig is. Leerlingen met deze vakkencombinatie moeten de wiskunde B-lesstof in de natuurkundelessen leren. Voor sommige leerlingen is deze combinatie juist wel de enige manier om een NG-profiel te kunnen halen. Zie voor meer uitleg ook het hoofdstuk “vakkenvoorlichting natuurkunde” in het projectboekje van uw kind.

Tegen het advies van docenten in een vak kiezen

Af en toe kiezen leerlingen toch voor een vak dat wordt afgeraden. Soms komen deze leerlingen na een paar maanden in de 4^e klas bij de decaan om het betreffende vak te wisselen omdat het toch te moeilijk blijkt te zijn. Het nadeel is dat deze wisseling dan lang niet altijd meer mogelijk is omdat een klas bijvoorbeeld vol zit. Het is dus belangrijk dat een leerling samen met zijn ouders goed nadenkt over de vraag in hoeverre het verstandig is om tegen het advies van de vakdocent in toch het betreffende vak in de bovenbouw te kiezen.

Wat als een vak/profiel in 4 vwo toch te moeilijk blijkt te zijn?

1. Gesprek met de mentor
2. Gesprek met de decaan
3. Toestemming om te stoppen van de ouders doorgeven aan decaan
4. Een extra vak mag je in 4 vwo na de herfstvakantie laten vallen; een tweede extra vak mag je op elk moment laten vallen
5. De talen Duits en Frans kunnen gewisseld worden tot de herfstvakantie. Andere vakken kunnen gewisseld worden tot de kerstvakantie, daarna wordt het moeilijker omdat leerling al veel lesstof heeft gemist. Maar let op: een wisseling is niet altijd mogelijk. Het moet wel in het rooster passen en de klassen moeten nog plek hebben. Er is dus geen garantie dat een vakkenwijziging mogelijk is.

De vakken in de bovenbouw vwo Zuidrand algemeen

Om te slagen voor het vwo moeten leerlingen examen doen. Dit examen kan uit twee delen of uit één deel bestaan. Alle vakken kennen een schoolexamen (SE). Het schoolexamen bestaat uit meerdere deelexamens, waarvan bij enkele vakken al onderdelen worden getoetst in de 4e klas. De meeste vakken kennen daarnaast ook nog een centraal examen (CE).

In de bovenbouw volgt een leerling niet alle vakken met dezelfde groep leerlingen. Alleen de vakken die hieronder 'gemeenschappelijk' worden genoemd volgen leerlingen met hun stamklas. De overige vakken volgen leerlingen in wisselende samenstelling. Dit worden clustergroepen genoemd.

Overzicht van de vakken op het vwo:

		Gemeen- schappelijk	Lessen vwo 4	Lessen vwo 5	Lessen vwo 6	Centraal Examen
ak	aardrijkskunde		2	3	3	CE
be	bedrijfseconomie		2	3	3	CE
bsm	bewegen, sport en maatschappij		3	3	1	
bi	biologie		3	3	3	CE
ckv	culturele en kunstzinnige vorming	G	2	0	0	
dal	daltonuur		4	4	4	
du	Duits*		3	3	3	CE
ec	economie		3	3	3	CE
en	Engels	G	3	3	3	CE
fa	Frans*		3	3	3	CE
gs	geschiedenis		3	3	3	CE
kua	kunst algemeen (verplicht bij kubv/kudr)		1	1	1	CE
kubv	kunst beeldende vorming		2	2	2	
kudr	kunst drama		2	2	0	
lo	lichamelijke opvoeding	G	2	2	2	
ma	maatschappijleer	G	0	0	2	
mr	mentoruur	G	1	1	1	
na	natuurkunde		3	3	3	CE
ne	Nederlands	G	3	3	3	CE
sk	scheikunde		2	3	3	CE
wia	wiskunde A		3	3	3	CE
wib	wiskunde B		3	4	4	CE
wic	wiskunde C		3	3	3	CE
wid	wiskunde D		3	3	3	

* Op vwo dient een leerling – als tweede moderne vreemde taal – ten minste Duits of Frans te kiezen in het gemeenschappelijk deel van het profiel. Echter, dit betekent doorgaans niet dat leerlingen dit vak dan met hun stamklas volgen.

1 Gemeenschappelijk deel - ongeacht profielkeuze		
Nederlands Engels Duits of Frans		
lichamelijke opvoeding culturele en kunstzinnige vorming (vwo 4) maatschappijleer (vwo 6) profielwerkstuk (vwo 5/6)	} Combinatiecijfer (slaag-zakregeling)	<i>Begeleiding en projecten:</i> loopbaanoriëntatie mentoraat reizenweek

2 Profieldeel			
<i>Cultuur en Maatschappij</i>	<i>Economie en Maatschappij</i>	<i>Natuur en Gezondheid</i>	<i>Natuur en Techniek</i>
geschiedenis <i>keuze uit:</i> wiskunde A of wiskunde C	economie geschiedenis <i>keuze uit:</i> wiskunde A of wiskunde B	biologie scheikunde <i>keuze uit:</i> wiskunde A of wiskunde B	natuurkunde scheikunde wiskunde B

3 Profielkeuzedeel			
<i>Cultuur en Maatschappij</i>	<i>Economie en Maatschappij</i>	<i>Natuur en Gezondheid</i>	<i>Natuur en Techniek</i>
<i>keuze uit:</i> aardrijkskunde of economie <i>keuze uit:</i> kunst beeldende vorming of drama	<i>keuze uit:</i> aardrijkskunde of bedrijfseconomie of Duits of Frans	<i>keuze uit:</i> aardrijkskunde of natuurkunde	<i>keuze uit:</i> biologie of wiskunde D

4 Vrije deel - in het vrije deel moet nog één vak gekozen worden uit de opgenoemde vakken			
<i>Cultuur en Maatschappij</i>	<i>Economie en Maatschappij</i>	<i>Natuur en Gezondheid</i>	<i>Natuur en Techniek</i>
aardrijkskunde biologie Duits economie Frans	aardrijkskunde bedrijfseconomie bewegen, sport en maatschappij biologie Duits Frans kunst beeldende vorming of drama wiskunde D*	aardrijkskunde bedrijfseconomie bewegen, sport en maatschappij Duits economie Frans kunst beeldende vorming of drama natuurkunde wiskunde D*	aardrijkskunde bedrijfseconomie bewegen, sport en maatschappij biologie Duits economie Frans kunst beeldende vorming of drama wiskunde D

Uitsluitingen vakken binnen vwo-profielen	Let op!
1 be / kubv / kudr 2 bsm / kubv / kudr 3 gs / sk 4 wia / wib / wic	<i>Als het aantal leerlingen dat een vak kiest erg klein is, dan kan de schoolleiding besluiten om dat vak niet aan te bieden, ook al staat het vak hier wel in de keuzelijst. In dat geval zullen leerlingen en ouders hierover geïnformeerd worden en zal gevraagd worden een alternatieve keuze te maken.</i>

*wiskunde D is alleen mogelijk in combinatie met wiskunde B

Uitleg profielkeuzeformulier

Het gemeenschappelijke deel

Voor alle leerlingen geldt dat Nederlands en Engels verplichte vakken zijn. Daarnaast geldt op het vwo de verplichting van een tweede moderne vreemde taal. Op de Zuidrand betreft dit de keuze uit Duits of Frans. In het geval er sprake is van dyslexie, is het mogelijk om vrijstelling te verlenen voor de verplichte tweede moderne vreemde taal. De desbetreffende leerling zal dan in de plaats van Duits of Frans een ander vak moeten kiezen.

Naast deze drie eindexamenvakken kent het gemeenschappelijk deel nog enkele andere verplichte onderdelen. Het vak CKV wordt in de 4e klas met een schoolexamen afgesloten. Het profielwerkstuk en maatschappijleer worden in de 6e klas met een schoolexamen afgesloten. Deze drie onderdelen tezamen vormen één combinatiecijfer. Dit combinatiecijfer telt mee voor de slaag-zakregeling bij het eindexamen en levert doorgaans een of meerdere compensatiepunten op. Voorts dient iedere leerling het vak lichamelijke opvoeding met een voldoende af te sluiten.

Tot slot bestaat het gemeenschappelijk deel uit begeleiding en projecten. Het betreft onder andere begeleiding door de mentor, het LOB-programma (=Loopbaanoriëntatie en -begeleiding) en de reizenweek.

De profielen

Er zijn vier profielen: Cultuur en Maatschappij (CM), Economie en Maatschappij (EM), Natuur en Gezondheid (NG) en Natuur en Techniek (NT).

- *CM: gericht op de kunstopleidingen, talen en de sociale sector*
CM-leerlingen moeten naast geschiedenis een keuze maken tussen wiskunde A en wiskunde C; kunst beeldende vorming of kunst drama en tussen aardrijkskunde en economie.
- *EM: gericht op de economische sector*
Bij het profiel EM kun je naast economie, wiskunde A of B* en geschiedenis een keuze maken uit vier profielkeuzevakken, te weten aardrijkskunde, bedrijfseconomie, Duits of Frans.
- *NG: gericht op de medische en agrarische vervolgoedingen*
Bij het profiel NG kun je naast de vakken scheikunde en biologie kiezen tussen wiskunde A en wiskunde B. Daarnaast kies je tussen de profielkeuzevakken aardrijkskunde en natuurkunde.**
- *NT: gericht op de technische sector*
Naast de vakken wiskunde B, natuurkunde en scheikunde kies je een profielkeuzevak uit de vakken biologie of wiskunde D.

* Bij een beperkt aantal universitaire opleidingen in de economische richting is wiskunde B verplicht; voor het gros van deze opleidingen volstaat wiskunde A.

** Een NG-profiel met wiskunde A in plaats van wiskunde B maar met biologie en natuurkunde geeft leerlingen de mogelijkheid om Geneeskunde te studeren. Echter, de combinatie natuurkunde en wiskunde A is minder wenselijk omdat bij natuurkunde gebruik wordt gemaakt van formules, die je bij wiskunde B wel en bij wiskunde A niet krijgt.

De vrije ruimte

Binnen ieder profiel moet één vak in de vrije ruimte worden gekozen.

Extra vak

Een leerling mag een extra vak kiezen, maar dat is niet verplicht. Een leerling mag een extra vak kiezen als er voor dat vak een voldoende staat op het eindrapport en het advies 'haalbaar' (bij rapport 2): de vergadering neemt de beslissing als een leerling hier niet aan voldoet.

Een leerling mag een extra vak pas na de herfstvakantie laten vallen. Belangrijk om te beseffen is dat het rooster bij het stopzetten van een extra vak meer tussenuren bevat. Aan het eind van ieder jaar – tijdens de overgangsvergadering – kan worden besloten om het extra vak buiten beschouwing te laten voor het bepalen van de overgang. Zelfs na het maken van het centraal examen kan besloten worden om het extra vak wel of niet mee te laten tellen in de slaag-zakregeling.

Een extra vak wordt een *contractvak* genoemd als het gewenste extra vak niet in het vrije deel als te kiezen vak wordt genoemd dan wel dat het een verboden combinatie betreft (zoals hieronder genoemd). Bij een contractvak is er geen roostergarantie. Indien een leerling een 2^e extra vak wil kiezen – dus feitelijk in 10 vakken eindexamen wil doen – zal dit 10^e vak als contractvak worden opgenomen in het vakkenpakket.

Verboden combinaties

De volgende vakken kunnen (om roostertechnische redenen) op het vwo niet tegelijkertijd worden gekozen:

1. bedrijfseconomie	of	kunst drama	of	kunst beeldende vorming
2. BSM	of	kunst drama	of	kunst beeldende vorming
3. scheikunde	of	geschiedenis		
4. wiskunde a	of	wiskunde b	of	wiskunde c

Eindexamenvakken zonder centraal examen

Er zijn op de Zuidrand twee eindexamenvakken die geen centraal examen kennen. Het gaat om de vakken bewegen, sport en maatschappij (BSM) en wiskunde D. Deze vakken worden afgesloten na afronding van alle onderdelen die tot het schoolexamen behoren.

Wijzigingen voorbehouden

Als het aantal leerlingen dat een vak kiest erg klein is, dan kan de schoolleiding besluiten om dat vak niet aan te bieden, ook al staat het vak wel in de keuzelijst. In dat geval zullen leerlingen en ouders hierover schriftelijk geïnformeerd worden en zal gevraagd worden een alternatieve keuze te maken.

Belangrijke data

Januari

De projectweek is van maandag 18 t/m woensdag 20 januari 2021, met op woensdagmiddag een online presentatie voor de ouders.

Februari

Uiterlijk 19 februari moet de voorlopige profielkeuze worden gemaakt. Deze keuze dienen leerlingen samen met zijn of haar ouders/verzorgers in te voeren in Zermelo. De instructie hiervoor volgt na de projectweek in januari.

De decaan gaat eind februari/begin maart de klassen langs. Hij heeft een kort gesprek met alle leerlingen en bespreekt kort met de leerling zijn of haar voorlopige keuze. De voorlopige profielkeuzes worden besproken met de vakdocenten: is dit profiel/deze vakken haalbaar voor deze leerling? Hebben we nog een advies? Kan deze leerlingen in plaats van dit ene vak niet beter een ander vak kiezen?

Leerlingen kunnen een afspraak maken met de decaan om de keuze te bespreken. Zo nodig kunnen ouders hierbij aanwezig zijn.

Maart

In de week van 15 maart krijgen de leerlingen hun 2^e rapport. Dit is een zwaarwegend rapport. Op het rapport staan naast de cijfers en de score inzake de organisatie & werkhouding van een leerling (OW) tevens de adviezen van de vakdocenten. Hierbij geeft de vakdocent de haalbaarheid van het betreffende vak aan op vwo in de bovenbouw. De kwalificaties die gehanteerd worden zijn "Haalbaar", "Twijfel" of "Afraden".

De ouderspreekavond (10-minutengesprek) naar aanleiding van het 2^e rapport vindt plaats op 25 maart. Tip: maak afspraken met de vakdocenten waar u meer informatie van wilt ontvangen.

April

De definitieve profielkeuze moet uiterlijk 19 april worden ingeleverd. Dit gebeurt via een brief, die meegestuurd wordt met het 2^e rapport. De ouders moeten deze brief ondertekenen.

Vragen?

Voor vragen en afspraken kunt u de decaan vwo, de heer Willem van Ham, mailen:

W.vanHam@haarlemmermeerlyceum.nl

Afkortingenlijst

AK	aardrijkskunde
BE	bedrijfseconomie
BI	biologie
BSM	bewegen, sport en maatschappij
CE	centraal schriftelijk examen (ook wel CSE genoemd)
CKV	culturele en kunstzinnige vorming
CM	cultuur en maatschappij
DAL	daltonuur
DU	Duits
EC	economie
EM	economie en maatschappij
EN	Engels
FA	Frans
GS	geschiedenis
HAVO	hoger algemeen voortgezet onderwijs
HBO	hoger beroepsonderwijs
HLML	Haarlemmermeer Lyceum
KUA	kunst algemeen
KUBV	kunst beeldende vorming
KUDR	kunst drama
LO	lichamelijke opvoeding
LOB	loopbaanoriëntatie en -begeleiding
LOOT	Landelijke Organisatie Onderwijs & Topsport
MA	maatschappijleer
NA	natuurkunde
NE	Nederlands
NG	natuur en gezondheid
NT	natuur en techniek
OPB	onderwijsprogramma bovenbouw
OW	organisatie & werkhouding
PO	praktische opdracht
PTA	programma van toetsing en afsluiting
PWS	profielwerkstuk
SE	schoolexamen
SK	scheikunde
TTS	Topsport Talentschool
VWO	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
WiA	wiskunde A
WiB	wiskunde B
WiC	wiskunde C
WiD	wiskunde D
WO	wetenschappelijk onderwijs

Geen idee
wat je wilt?
Mooi, dan kan
je nog alle
kanten op...